

Chiar înainte, imediat după

MIHNEA MIRCAN

La televizor, „înainte” și „după” mărginesc ruptura dintre momentul în care produsul lipsește – cu toată deznădejdea și frustrarea inevitabile – și o etapă în care consumatorul a devenit utilizator. Ceva „a trecut testul”, iar acum „nu-l împarți cu nimeni”. Astfel, un produs se transformă discret într-un eveniment.

Despre eveniment e vorba în proiectul celor două artiste. Irina și Alice expun două serii de picturi care au crescut independent, dar care se întâlnesc fericit în modul în care formulează problema „momentului decisiv”. Evenimentul e acea cantitate de grație care scapă picturii, printre degete, de câteva sute de ani, și la care pictura aspiră neabătută, străduindu-se, în fel și chip, să-i întindă curse și să îl asimileze. Dacă am fi insensibili la nuanțe, am spune că pictura nu a reușit decât să-l aproximeze, să se apropie de el pe axa temporală, ratînd apariția, punctul de intensitate maximă. Să înregistreze fie presentimentul, prefigurarea lui în dezordinea bruscă a lumii, fie uimirea ce pune stăpînire pe întreaga asistență. Pictura a ajuns mereu prea devreme sau prea tîrziu la locul faptei și a rămas inconștient, uneori, prizonieră proiectului utopic de a cuprinde un conglomerat de straturi temporale distincte, aplatizate pe pînză într-o imagine unică, un „înainte/după” care să concentreze toată intensitatea evenimentului. Atunci cînd nu ia în serios „moartea picturii” și cînd nu se apropie de alte medii, simțindu-se ilegală ori inactuală, pictura de azi creează false istorii la stînga și la dreapta evenimentului, lasă să crească inadvertențe și secvențe apocrife, producînd tensiunea evenimentului prin ciocnirea unor premise incompatibile.

Irina și Alice caută punctul în care

imaginea încremenește, acumulînd cît mai multe posibilități de interpretare. Condițiile de interpretare, așteptările și derapajele explicațiilor pe care ni le formulăm sînt chiar materia lucrărilor. Acestea oscilează între deschiderea maximă la interpretări posibile și o oarecare neutralitate, un sentiment pregnant de așteptare, încărcat de tonuri interrogative și uneori agresive, între modul în care începe sau sfîrșește o poveste – ori ceva care seamănă cu o poveste – și nevoia de a spune cît mai puțin, astfel încît matricea narativă să poată fi umplută de fiecare utilizator. O structură narativă – atmosfera și tonul unei povești – pornește de la minime indicații de scenă și câteva fixări aproximative, în absența unui reper temporal care să organizeze acele variații. Pentru că o poveste nu poate începe cu cuvintele „înainte de”, „imediat după aceea”, sau „pe de altă parte”.

Irina pictează dezvoltarea liberă a unor posibilități narrative, stimulul inițial fiind aspectul amenințător pe care îl capătă niște păpuși inofensive cînd sînt privite prea stăruiitor. Faptul că ele nu se retrag din fața acestei priviri, că rămîn impasibile acolo, e perceput, după o vreme, de privirea visătoare, ca o probă de voință. Suzy și Benjamin pornesc la drum, iar scena are toate datele unei povești clasice, dar detaliile – deșertul negru, explozia amînată a motorului – anulează asta, după cum nu se poate spune la ce ar putea conduce pasiunea excesivă a lui Johnny Lausano pentru ciocolată, violența gratuită a lui Bob, de unde vine pericolul în care se află Bartholomeo și Billy ori încotro vor porni Lulu și micul extraterestru, aflați pentru moment într-un loc ce pare o ilustrație de Caspar David Friedrich la Hans Christian Andersen. Picturile excelează în dozajul detaliilor,